

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจของนายทะเบียนในการอนุญาตให้เลิกประกอบธุรกิจขายตรงและ

ตลาดแบบตรงตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๕๕

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๓๐๗/๕๓๐๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ได้มีหนังสือแจ้งขอยกเลิกการประกอบธุรกิจขายตรง เนื่องจากผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจขายตรงหรือธุรกิจตลาดแบบตรงต้องยื่นคำขออนุญาตนายทะเบียนตามมาตรา ๓๘ และหากภายหลังปรากฏว่าผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือธุรกิจตลาดแบบตรงรายได้ประกอบธุรกิจไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งเพิกถอนตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายจากข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. กรณีดังกล่าวว่านายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ได้หรือไม่

๒. กรณีที่บริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ขอยกเลิกการประกอบธุรกิจขายตรง โดยแจ้งว่าบริษัทฯ มีผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจึงไม่ประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจขายตรงอีกต่อไป หากนายทะเบียนไม่มีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ แล้ว นายทะเบียนจะใช้ข้อกฎหมายหรือมีวิธีใดที่จะเพิกถอนการอนุญาตการประกอบธุรกิจขายตรงของบริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี(สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค)เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นายทะเบียนสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงของบริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ได้หรือไม่ นั้น มีประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ การที่บริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ขอยกเลิกการประกอบธุรกิจขายตรงโดยอ้างว่าเนื่องจากผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ นั้น เข้าเหตุตามมาตรา ๔๒ ที่ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้เมื่อนายทะเบียนพบว่าผู้ประกอบการรายใดประกอบธุรกิจขายตรงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงนั้นได้ ซึ่งคำว่า “ประกอบธุรกิจขายตรงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้” ย่อมหมายถึงเฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบการที่ผู้ประกอบการรายใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการขายตรงและตลาดแบบตรง แต่ไม่รวมถึงกรณีที่ผู้ประกอบการประกอบธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จหรือขาดทุน และมีความสมัครใจจะเลิกประกอบธุรกิจดังกล่าวเอง นายทะเบียนจึงไม่สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ เพื่อเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงของบริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ได้

ประเด็นที่สอง หากนายทะเบียนไม่สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงของบริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ได้ นายทะเบียนจะสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายหรือวิธีการอื่นใดในการยกเลิกการประกอบธุรกิจขายตรงของบริษัทดังกล่าว นั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ได้กำหนดให้ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจดังกล่าวตามมาตรา ๒๐^๒ หรือมาตรา ๒๗^๓ แล้วแต่กรณี และเมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม หากผู้ประกอบการไม่ประสงค์จะประกอบธุรกิจอีกต่อไปก็สามารถยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอให้ยกเลิกการจดทะเบียนได้ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ไม่มีบทบัญญัติกำหนดขั้นตอนในการขอเลิกประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง นายทะเบียนในฐานะผู้มีอำนาจรับจดทะเบียนย่อมอาศัยอำนาจในทางบริหาร

^๑มาตรา ๔๒ กรณีปรากฏแก่นายทะเบียนในภายหลังว่าผู้ประกอบการรายใดประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงรายใดประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง และแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการตลาดแบบตรงทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งเพิกถอน

^๒มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจขายตรง เว้นแต่จะได้จดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงตามพระราชบัญญัตินี้

^๓มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง เว้นแต่จะได้จดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงตามพระราชบัญญัตินี้

อนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงยกเลิกการจดทะเบียนได้ ตามกรณีที่ขอ
หารือ เมื่อบริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ขอเลิกประกอบธุรกิจขายตรงด้วยความสมัครใจ นายทะเบียน
จึงยอมมีอำนาจอนุญาตให้ยกเลิกการจดทะเบียนของบริษัท เน็กซ์ วัน จำกัด ได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๙